

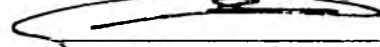
Установа адукацыі «Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Рэктар установы адукацыі

“Беларускі дзяржаўны

эканамічны ўніверсітэт

 А. У. Ягораў

22.10.2021 г.

Рэгістрацыйны № УД 4944-21/вуч.

БЕЛАРУСКАЯ МОВА І КУЛЬТУРА МАЎЛЕННЯ

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці 1-23 01 02 “Лінгвістычнае забеспячэнне міжкультурных камунікацый (па напрамках)”

Вучэбная праграма складзеная на падставе Тыпавога вучэбнага плана па спецыяльнасці 1-23 01 02 “Лінгвістычнае забеспячэнне міжкультурных камунікацый (па напрамках)” ад 30.06.2021 г. Рэг. № Е 23-1-010 / пр.-тып.

Складальнік:

Навасельцава І.І., дацэнт кафедры беларускай і рускай моў установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт”, кандыдат філалагічных навук, дацэнт.

Рэцэнзенты:

Мельнікава Т.М., загадчык кафедры беларускай і рускай моў установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт”, кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

Уласевіч В.І., вядучы навуковы супрацоўнік аддзела сучаснай беларускай мовы Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі, кандыдат філалагічных навук, дацэнт.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ

Кафедрай беларускай і рускай моў установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт”

Пракол № 1 ад 31.08.2021 г.

Навукова-метадычным саветам установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт”

Пракол № 3 ад 20.10.2021.

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Беларуская мова – афіцыйная дзяржаўная мова Рэспублікі Беларусь, найкаштоўнейшы нацыянальна-культурны феномен, што перадае назапашаны духоўны досвед беларускага народа. Праблема культурніцкай глабалізацыі вымагае ажыццяўлення побач з інтэграцыйнымі працэсамі ў эканоміцы не менш дзейсных захадаў на папулярызаванне і культываванне ў беларускім грамадстве нацыянальнай мовы і культуры беларускага літаратурнага маўлення.

Важнасць захавання тытульнай мовы беларусаў акрэслівае *Канцэпцыя інфармацыйнай бяспекі Рэспублікі Беларусь* (18.03.2019): «Беларуская мова разам з двухмоўем, замацаваным у дзяржаве Канстытуцыяй, садзейнічае павышэнню нацыянальнай свядомасці беларускага грамадства і фарміраванню яго духоўнасці. Пашырэнне сацыяльных функцый і камунікатыўных магчымасцяў беларускай мовы, яе паўнаважнасць і ўсебаковае развіццё разам з іншымі элементамі нацыянальнай культуры выступаюць гарантыямі гуманітарнай бяспекі дзяржавы» (п. 48 Главы 12 «Захаванне традыцыйнага ўкладу і каштоўнасцяў»).

Вучэбная дысцыпліна «Беларуская мова і культура маўлення» з'яўляецца істотным складнікам у сістэме агульнай адукацыі студэнтаў спецыяльнасці 1-23 01 02 «Лінгвістычнае забеспячэнне міжкультурных камунікацый (па напрамках)» факультэта міжнародных бізнес-камунікацый і прадугледжвае авалодванне студэнтамі базавай прафесійнай кампетэнцыі, развіццё лінгвістычнай, маўленчай і сацыяльна-асобасных кампетэнцый.

Вучэбная праграма па вучэбнай дысцыпліне «Беларуская мова і культура маўлення» распрацаваная ў адпаведнасці з Тыповым вучэбным планам па спецыяльнасці 1-23 01 02 «Лінгвістычнае забеспячэнне міжкультурных камунікацый (па напрамках)». Змест матэрыялу праграмы арыентаваны на забеспячэнне рэальных камунікатыўных магчымасцяў навучання.

Мэты:

- даць сістэмныя веды пра асноўныя законы і нормы беларускай мовы;
- асэнсаваць тэарэтычныя палажэнні стылістыкі і культуры маўлення;
- сфарміраваць навуковы погляд на родную мову як сацыяльную з'яву, сродак камунікацыі, інфармацыі і самавыяўлення асобы;
- развіць у будучых спецыялістаў па міжкультурных камунікацыях, перакладчыкаў моўную, маўленчую, камунікатыўную, этнакультурную дасведчанасць;
- спрыяць выхаванню асобы з каштоўнасным поглядам на тытульную мову беларусаў – асноўны складнік беларускай нацыянальнай культуры і самасвядомасці народа.

Курс лекцый мае ўводны, праблемны або аглядны характар, уключае тэмы па асноўных раздзелах сучаснага беларускага мовазнаўства (з акцэнтам на стылістыку і культуру маўлення) і скіраваны на паглыбленне ведаў

студэнтаў пра ўніверсальныя і спецыфічныя з’явы і заканамернасці беларускай мовы, што працягваюцца на розных узроўнях, пра яе генетычны і тыпалагічны аспекты ў сістэме іншых славянскіх моў, на засваенне асноўных паняццяў з абсягу лінгвакультуралагічных пытанняў. Метадалагічная база курса мае на мэце навукова абгрунтаваную прэзентацыю звестак тэарэтычнага характару, скарэктаваную з улікам ідыяэтанічнага нацыянальнага кампанента беларускай мовы, характару і формаў яе сувязяў з іншымі мовамі, найперш роднаснымі славянскімі.

Семінарскія заняткі накіраваныя на ўдасканаленне валодання студэнтамі нормаў сучаснай беларускай літаратурнай мовы, культурай маўлення, на асэнсаванне фанетычных, арфаэпічных, лексічных, граматычных, стылістычных і іншых асаблівасцяў мовы, дасведчанае выкарыстанне яе багатых і разнастайных сродкаў, спецыяльнай лексікі ў працэсе стасункаў, выпрацоўку самастойных навуковых поглядаў на моўныя з’явы і працэсы.

Камунікатыўныя тэмы і неабходны для іх забеспячэння моўны матэрыял, на аснове якога і ажыццяўляюцца ўсе віды маўленчай дзейнасці, вызначаюцца паводле спецыялізацыі студэнтаў і профілю навучальнай установы. Усе віды вучэбных заданняў маюць пэдагагічны, сістэмны і пераемны характар у адпаведнасці з разглядам пэўнай тэмы. Заняткі прадугледжваюць супастаўляльны аналіз фактаў беларускай і рускай моў (станоўчых і негатыўных маўленчых фактаў) на розных узроўнях, што дапаможа асэнсаваць цяжкія для засваення моўныя з’явы, бо блізкароднасць моў і дзяржаўнае двухмоўе абумоўліваюць праявы інтэрферэнцыі на ўсіх моўных узроўнях. Цэнтральнай у курсе з’яўляецца праблема правільнасці маўлення ў яго вуснай і пісьмовай формах.

Курс прадугледжвае выкарыстанне разнастайных метадаў і прыёмаў навучання: індывідуальнае, фронтальнае або выбарачнае апытанне, праца з інфармацыйна-даведачнымі матэрыяламі, рознаўзроўневыя віды работ, сярод якіх – пісьмовыя кантрольныя і творчыя працы, тэставыя заданні, скіраваныя на асэнсаванне цяжкіх і складаных для засваення моўных фактаў і з’яў, развіццё культуры вуснага і пісьмовага маўлення, што стварае ўмовы для фарміравання лінгвістычнай і маўленчай кампетэнцыі, дзейснага засваення студэнтамі прадмета, перспектыўнай запатрабаванасці атрыманых камунікатыўных навыкаў.

Кантраляваная самастойная работа студэнтаў скіраваная на дыягностыку атрыманых ведаў і навыкаў.

Вывучэнне курса павінна забяспечыць той аб’ём лінгвістычных ведаў і маўленчых уменняў, які дасць грунтоўнае ўяўленне пра сістэму мовы і функцыянаванне кожнага кампанента сістэмы мовы ў маўленні, пра агульныя заканамернасці камунікацыі. Побач з такімі традыцыйнымі паняццямі, як “нацыянальная мова”, “літаратурная мова”, “норма”, “кадыфікацыя”, “варыянтнасць нормаў”, “мова – маўленне – маўленчая дзейнасць”, “культура маўлення” для аналізу агульных праблем курса важным

з'яўляецца вылучэнне і абгрунтаванне паняццяў “мова і этнас”, “мова-аснова”, “мова і нацыянальная культура”, “мова і соцыум”, “моўнае выхаванне”, “нацыянальны нігілізм”, “культура міжнацыянальных зносін”.

Задачы:

Лінгвістычныя:

– даць студэнтам неабходную сістэму тэарэтычных і практычных ведаў пра беларускую мову і культуру беларускага маўлення;

– актуалізаваць, паглыбіць і сістэматызаваць веды пра беларускую мову як жывую, унармаваную і рухомую сістэму, у якой усе ўзроўні ўзаемазвязаныя і ўзаемаабумоўленыя, пра яе нацыянальна-культурныя адметнасці;

– замацаваць валоданне літаратурнымі нормаў мовы і камунікатыўнымі якасцямі маўлення;

– узбагаціць прафесійны слоўнік запас і навучыць спосабам адэкватнага перакладу профільных тэкстаў з блізкароднаснай рускай мовы на беларускую мову, асновам рэдагавання;

– развіць моўнае чуццё, уменні крытычнага мыслення і творчага пошуку для самастойнага аналізу моўных фактаў і з'яў на аснове вызначэння адмысловых, прыватных і агульных прымет, распрацоўкі індывідуальных даследаванняў;

– пашырыць сацыялінгвістычны і лінгвакультуралагічны досвед.

Камунікатыўныя:

– развіць навыкі валодання мовай як сродкам зносін і інструментам пазнання, павысіць культуру пісьмовай і вуснай формаў маўлення;

– выпрацаваць, з ухілам на камунікатыўную стылістыку, навыкі выяўлення ў прапанаваных тэкстах іх асноўных стылярысаў з мэтай дасведчанага выкарыстання рэсурсаў беларускай мовы, лексічна і стылістычна значных варыянтаў у адпаведнасці з намерамі моўцы, зместам, характарам і задачамі стасункаў, сітуацыі выказвання і сферы ўжывання (сацыякультурнай, навукова-практычнай, прафесійна-дзелавой);

– развіць і ўдасканаліць асобасныя якасці студэнтаў, навыкі красамоўства, актыўнага валодання сродкамі і выражальнымі спосабамі мовы, культурай маўленчых паводзін у прафесійна-службовых стасунках;

– дапамагчы асэнсаваць узаемасувязь паняццяў «нацыянальная мова» – «нацыянальная культура» – «духоўнае багацце» – «нацыянальна-культурны феномен народа», «мова» – «маўленне» – «маўленчая дзейнасць» – «культура маўленчых паводзін»;

– спрыяць выхаванню паважлівага стаўлення да беларускай мовы як асноўнага нацыянальна-культурнага складніка самабытнасці народа, пачуццё асабістай адказнасці за культуру маўлення.

Падчас навучання фарміруецца **базавая прафесійная кампетэнцыя (БПК)**, што прадугледжвае “валоданне культурай вуснага і пісьмовага маўлення падчас ажыццяўлення камунікацыі на дзяржаўных мовах у

прафесійнай дзейнасці”.

У выніку вывучэння дысцыпліны студэнты павінны

ведаць:

– сучасныя канцэпцыі паходжання і этапы развіцця беларускай мовы;

– месца і ролю нацыянальнай мовы беларусаў на лінгвістычнай карце свету, у сістэме агульначалавечых каштоўнасцяў, у культуры і працэсе сацыяльных зносін;

– асаблівасці функцыянавання беларускай мовы на сучасным этапе;

– нормы сучаснай беларускай літаратурнай мовы;

– нацыянальна-культурную адметнасць лексічнага складу беларускай мовы;

– сістэму лексічных, граматычных і стылістычных сродкаў беларускай мовы і іх камунікатыўныя магчымасці;

– камунікатыўныя якасці маўлення;

– стылі і падстылі беларускай мовы; адметныя рысы афіцыйна-справавога і навуковага стыляў;

– асноўныя прыёмы перакладу тэкстаў з рускай мовы на беларускую, методыку рэдагавання тэксту;

– умовы і формы маўленчай камунікацыі, нацыянальныя традыцыі ў маўленчым этыкеце, правілы маўленчай этыкі і паводзін у прафесійна-службовых стасунках.

умець:

– карыстацца асноўнымі моўнымі паняццямі і тэрмінамі беларускага мовазнаўства ў іх сістэмна-структурных сувязях;

– сістэматызаваць, ацэньваць, параўноўваць, дыферэнцаваць і аналізаваць моўныя з’явы на аснове выяўлення спецыфічных і агульных прымет, рабіць абгрунтаваныя высновы;

– аналізаваць асаблівасці беларуска-рускага і руска-беларускага білінгвізму; выяўляць, класіфікаваць і выпраўляць інтэрферэнцыйныя парушэнні ў маўленні, памылкі і недахопы ў змесце, будове і маўленчым афармленні пісьмовых і вусных выказванняў (уласных і чужых);

– прытрымлівацца камунікатыўных якасцяў і этыкі маўлення;

– ствараць тэксты розных тыпаў, стыляў і жанраў з улікам патрабаванняў камунікатыўных якасцяў маўлення;

– карыстацца навыкамі кампрэсіі і разгортвання навуковай інфармацыі, анатавання і рэферавання тэкстаў;

– адэкватна перакладаць спецыяльныя тэксты з рускай мовы на беларускую з улікам стылістычнай прыналежнасці і асаблівасцяў лексіка-граматычнай будовы тэксту; рэдагаваць тэксты;

– дасведчана ажыццяўляць камунікацыю на беларускай мове, эфектыўна карыстацца атрыманымі ведамі на практыцы, у прафесійнай дзейнасці;

валодаць:

- сістэмай нормаў беларускай літаратурнай мовы і нормаў маўлення;
- навыкамі самастойнага аналізу моўных з’яў і фактаў;
- навыкамі карэктнага выкарыстання ва ўмовах дзяржаўнага двухмоўя сродкаў беларускай мовы адпаведна зместу, задачам, сітуацыі і форме зносін;
- навыкамі адэкватнага (з улікам нацыянальна-культурнай адметнасці беларускай мовы) перакладу тэкстаў з рускай мовы;
- навыкамі складання вуснай прамовы (публічнага выступлення) на беларускай мове;
- культурай беларускага маўлення, формуламі маўленчага этыкету;
- навыкамі эфектыўных маўленчых паводзін падчас камунікацыі ў розных сферах жыццядзейнасці соцыуму;
- якасцямі грамадзянскасці і патрыятызму.

Міжпрадметныя сувязі:

У вучэбнай праграме выкарыстоўваюцца звесткі з іншых лінгвістычных і сумежных дысцыплін (гісторыі мовы, літаратуры, рыторыкі, сацыялінгвістыкі, лінгвакраіназнаўства, тэорыі камунікацыі і практыкі перакладу), не дублюючы іх.

Форма атрымання вышэйшай адукацыі – вочная (дзённая).

Усяго гадзін па вучэбнай дысцыпліне 120, з іх усяго гадзін аўдыторных – 44, у тым ліку 10 гадзін – лекцыі, 34 гадзіны – семінарскія заняткі.

Форма кантролю – экзамен.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Тэма 1

Беларуская мова як найважнейшы складнік нацыянальнай культуры і самасвядомасці народа: гісторыя і сучаснасць

Прадмет, задачы, культурна-выхаваўчае і навукова-практычнае значэнне і метадалагічныя асновы курса “Беларуская мова і культура маўлення”. Мова і міждысцыплінарныя сувязі. Змест і суадносіны паняццяў: мова этнасу, мова нацыі, дзяржаўная мова, родная мова, літаратурная мова. Мова як знакавая сістэма, сродак камунікацыі і інструмент пазнання рэчаіснасці. Функцыі мовы.

Беларуская мова ў сусветнай моўнай супольнасці, у сістэме славянскіх моў. Генетычная характарыстыка беларускай мовы, асноўныя этапы станаўлення і развіцця. Формы беларускай мовы. Сацыяльна-функцыянальная дыферэнцыяцыя беларускай нацыянальнай мовы (літаратурная мова, тэрытарыяльныя дыялекты, сацыялекты, мова горада і інш.). Прыметы сучаснай беларускай літаратурнай мовы (наддыялектнасць, унармаванасць, кадыфікаванасць, поліфункцыянальнасць і інш.). Сучаснае пашырэнне паняцця “літаратурная мова”. Беларуская мова як галоўны складнік менталітэту нацыі, гарантыя яе гістарычнага існавання ў свеце. Беларуская мова на сучасным этапе і перспектывы яе развіцця.

Мова і культура ў соцыуме: сувязь і ўзаемадзеянне. Мова як крыніца ведаў пра нацыянальную культуру народа. Паняцце “моўная карціна свету”. Праяўленне сацыякультурнай самабытнасці беларусаў у іх нацыянальным характары і мове. Роля роднай мовы ў працэсе станаўлення асобы, у забеспячэнні культурна-гістарычнай пераемнасці грамадства.

Канцэпцыя інфармацыйнай бяспекі Рэспублікі Беларусь (Гл. 12, п. 48).

Тэма 2

Моўная норма і камунікатыўны аспект культуры маўлення. Фанетычныя, акцэнталагічныя, арфаэпічныя і арфаграфічныя асаблівасці беларускай мовы

Паняцці “культура мовы” і “культура маўлення”. Моўная норма як цэнтральнае паняцце культуры маўлення. Сістэма нормаў беларускай літаратурнай мовы ў аспекце сінхроннай дынамікі. Норма і кадыфікацыя. Гістарычная зменлівасць літаратурнай нормы. Нарматыўнасць і нармалізацыя. Працэсы ўнармавання беларускай мовы ў 20-я гады ХХ ст. і пачатку ХХІ ст. Пурызм і лібералізм у пытаннях культуры маўлення. Варыятыўнасць нормаў. Пытанні культуры мовы і маўлення на старонках газеты “Наша ніва” і часопіса “Роднае слова”. Аб’ектыўныя і суб’ектыўныя прычыны парушэння літаратурных нормаў.

Паняцце “моўная асоба”. Узасмасувязь трыяды “мова – маўленне – маўленчая дзейнасць”. Аспекты культуры маўлення (нарматыўны, камунікатыўны, этычны). Формы маўлення (вуснае і пісьмовае, знешняе і

ўнутранае, публічнае і непублічнае, падрыхтаванае і непадрыхтаванае (спантаннае), маналагічнае і дыялагічнае). Тыпы маўлення.

Камунікатыўныя якасці маўлення як аб'ектыўныя ўласцівасці і крытэры ацэнкі вуснага і пісьмовага маўлення (правільнасць, дакладнасць, лагічнасць, дарэчнасць, выразнасць, багацце (разнастайнасць), чысціня, сцісласць і збыткоўнасць маўлення.

Правільнасць маўлення як базавая камунікатыўная якасць маўлення. Фанетычныя асаблівасці беларускай мовы. Акцэнталагічныя, арфаэпічныя і арфаграфічныя нормы літаратурнай мовы. Структура камунікатыўнага акта. Роля гукавога боку мовы ў працэсе камунікацыі (стасункаў). Фанетычны ўзровень мовы. Адметнасць артыкуляцыйнай базы беларускай мовы. Фанетычныя сродкі выразнасці маўлення. Склад і націск як фанетычныя адзінкі. Структура беларускага склада. Тыпы і функцыі беларускага націску. Інтанацыя як суперсегментная фанетычная адзінка, яе кампаненты і функцыі. Асноўныя камунікатыўныя тыпы выказванняў (апавядальны, пыталны, клічны).

Нормы сучаснага беларускага вымаўлення. Праблемы варыянтнасці на фанетычным узроўні. Арфаэпічная норма і культура маўлення. Вымаўленчая і акцэнталагічная выразнасць маўлення. Прычыны адхіленняў ад арфаэпічных і акцэнталагічных нормаў.

Гісторыя станаўлення сучаснай беларускай графікі. Асаблівасці беларускага алфавіта. Графічныя сродкі. Суадносіны паміж літарамі і гукамі ў беларускай графіцы. Складовы і гукавы прынцыпы беларускай графікі. Асноўныя прынцыпы беларускай арфаграфіі: гісторыя і тэндэнцыі развіцця. Пытанні беларускага правапісу ў XIX – XX стст. Рэформы беларускага правапісу. Арфаграфічныя дыскусіі пачатку XXI ст. Закон Рэспублікі Беларусь “Аб Правілах беларускай арфаграфіі і пунктуацыі” (2008 г.). Даведнікі па беларускай арфаграфіі.

Праблемы беларуска-рускага двухмоўя: псіхалагічны, педагагічны, сацыялінгвістычны аспекты. Паняцці “трасянка” і “дыглосья”. “Трасянка” як лінгвістычная з’ява. Віды беларуска-рускай інтэрферэнцыі ва ўмовах дзяржаўнага білінгвізму.

Майстры беларускага слова пра мову і культуру маўлення (Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч, Францішак Багушэвіч, Янка Купала, Якуб Колас, Цётка, Максім Багдановіч, Максім Гарэцкі, Кузьма Чорны, Уладзімір Дубоўка, Янка Брыль, Максім Танк, Ян Скрыган, Васіль Быкаў, Уладзімір Караткевіч, Ніл Гілевіч, Рыгор Барадулін і інш.).

Тэма 3

Лексічныя, фразеалагічныя нормы літаратурнай мовы і камунікатыўныя якасці маўлення

Паняцце лексічнай (фразеалагічнай) нормы. Лексікалогія як навука. Сувязь лексікалогіі з іншымі раздзеламі лінгвістыкі. Слоўнікавы склад у сістэме мовы. Храналагічная і сацыяльная характарыстыка лексікі.

Этымалагічная і стылістычная дыферэнцыяцыя лексікі беларускай мовы. Спрадвечная і запазычаная лексіка. Лексіка пісьмовага і вуснага маўлення. Міжстылявая (нейтральная) і стылістычна афарбаваная лексіка. Актыўная і пасіўная лексіка. Новыя словы, іх тыпы (неалагізмы і аказіяналізмы). Устарэлыя словы, іх тыпы. Агульнаўжывальныя словы і словы абмежаванага ўжывання. Дыялектная, жаргонная і аргатычная лексіка.

Азначэнне слова. Слова і словаформа. Функцыі слова. Слова як адзінства знака і значэння. Лексічнае і граматычнае значэнні. Унутраная форма слова. Лексічная выразнасць і семантычнае багацце маўлення. Шляхі змяненняў значэнняў слова. Полісемія і монасемія. Полісемія: прычыны ўзнікнення. Структура значэнняў мнагазначнага слова. Варыянтнасць у лексіцы. Паняцце гіперсемы. Паняцце кантэксту. Лексіка-семантычныя варыянты слова. Аманімія. Міжмоўная аманімія. Сінанімія. Антапімія. Паранімія. Класы слоў паводле назамоўных і ўнутрымоўных крытэрыяў.

Этналінгвістыка і этнасемантыка. Паняцце “моўная карціна свету” (“моўная рэпрэзентацыя свету”, “моўны вобраз свету”) у лінгвістыцы. Універсальныя і нацыянальныя кампаненты культуры ў лексіцы. Роля нацыянальна-культурнай семантыкі слоў у стварэнні моўнай карціны свету беларусаў. Беларуская безэквівалентная лексіка. Сцісласць маўлення. Паняцце “фонавыя веды”.

Правільнасць і дакладнасць маўлення. Умовы дакладнасці, лінгвістычныя і экстралінгвістычныя фактары яе забеспячэння. Семантыка, стылістычная афарбоўка, лексічная спалучальнасць як тры асноўныя фактары, што ўплываюць на выбар слова (фразеалагізма). Узаемасувязь прадметнай і паняццёвай дакладнасці. Асаблівасці лексіка-семантычнай спалучальнасці слоў у беларускай мове. Кантамінацыя.

Чысціня маўлення. Збыткоўнасць маўлення (плеаназм і таўталогія). Штампы і канцылярызмы, жарганізмы і вульгарызмы, іпшамоўныя словы і дыялектызмы, “штучныя словы” і словы-паразіты як прычыны парушэння чысціні маўлення. Лексіка-семантычная інтэрферэнцыя ва ўмовах беларуска-рускага двухмоўя як адна з прычын недакладнага маўлення.

Актуальныя пытанні беларускай лексікалогіі. Паняцці ядра і перыферыі ў лексіцы. Дэмакратызацыя літаратурнай мовы. Рост варыянтнасці ў мове. Уваходжанне ў літаратурную мову зніжаных варыянтаў моўных адзінак (размоўных, прастамоўных, жаргонных). Змены суадносін вуснай і пісьмовай формаў маўлення. Актыўныя працэсы ў лексіцы беларускай мовы канца XX – пачатку XXI стст. Новае ў беларускай лексіцы: словы, значэнні, выразы. Працэсы перапамеркавання пластоў лексікі паміж актыўным і пасіўным запасам слоў. Актуалізацыя ўстарэлай лексікі ў новым маўленчым кантэксце. Сацыялінгвістычная адметнасць беларускай лексікі. Уплыў сродкаў масавай інфармацыі на штодзённае маўленне. Змяненне стылю масавай камунікацыі.

Лексікаграфія і яе задачы. Тыпы і метамова слоўнікаў (структура слоўнікавых артыкулаў). “Слоўнік мовы “Нашай нівы””. Новыя канцэпцыі слоўнікаў, змены стылістычных памет у слоўніках.

Фразеалагічна-семантычныя нормы сучаснай беларускай літаратурнай мовы. Фразеалагізм як адзінка мовы. Фразеалагізм і слова, фразеалагізм і словазлучэнне. Крыніцы беларускай фразеалогіі. Функцыянальна-стылявыя разрады фразеалагізмаў. Актыўныя працэсы, знешнія і ўнутраныя фактары развіцця фразеалагічнага складу мовы. Моўная сутнасць ідыяматычнасці і яе асаблівасці на розных узроўнях моўнай структуры. Этнафразеалогія як новы лінгвістычны напрамак. Нацыянальна-культурны складнік у семантыцы фразеалагізмаў. Сімвалы, архетыпы, міфалагемы, фонавыя веды, канцэпты, канцэптуальная карціна свету і іх роля ў вывучэнні нацыянальна-культурнай спецыфікі фразеалагічных адзінак.

Парэміялогія. Прыказка як феномен народнай моўнай творчасці, дэрывацыйная база фразеалагізмаў. Нацыянальна-культурная семантыка парэміялогіі. Беларуская афарыстыка. Народная мудрасць пра пашану да слова і ролю мовы ў жыцці грамадства.

Прадмет і задачы фразеаграфіі і парэміяграфіі. Слоўнікі фразеалагізмаў і парэмій. Структура слоўнікавых артыкулаў. Асаблівасці перакладу фразеалагізмаў і парэмій. Тыповыя памылкі недакладнага выкарыстання фразеалагічных і парэміялагічных сродкаў мовы.

Тэма 4

Граматычныя нормы літаратурнай мовы і камунікатыўныя якасці маўлення

Марфалагічныя нормы літаратурнай мовы. Марфалагічныя варыянты ў межах нормы. Правільнасць маўлення і часціны мовы, іх сэнсава-граматычная характарыстыка (словаформы часцін мовы).

Лексіка-граматычныя разрады назоўнікаў, іх род і лік, разыходжанні ў параўнанні з рускай мовай. Асаблівасці склонавых формаў назоўніка.

Прыметнік як часціна мовы. Ступені параўнання якасных прыметнікаў. Асаблівасці канчаткаў якасных і адносных прыметнікаў. Формы прыналежных прыметнікаў пры адушаўлёных і неадушаўлёных назоўніках.

Характарыстыка прыслоўяў. Ступені параўнання і формы суб'ектыўнай ацэнкі прыслоўяў. Адрозненне прыслоўяў з прыстаўкамі ад іншых часцін мовы з прыназоўнікамі.

Семантыка-камунікатыўныя і граматычныя асаблівасці лічэбнікаў. Прынцыпы класіфікацыі і функцыянаванне займеннікаў у маўленні.

Лексіка-семантычная і граматычная адметнасць (катэгорыі і формы) дзеяслова, яго вобразна-экспрэсіўныя якасці і роля ў маўленні.

Дзеепрыметнік і дзеепрыслоўе як атрыбутыўныя формы дзеяслова: граматычныя катэгорыі, адметнасць утварэння і ўжывання. Стылявая функцыя формаў дзеепрыметніка. Ад'ектывацыя дзеепрыметнікаў. Пераход дзеепрыслоўяў у іншыя часціны мовы.

Асаблівасці ўжывання службовых часцін мовы (прыназоўнікі, злучнікі, часціцы). Сінанімія прыназоўнікаў. Роля мадальных слоў, выклічнікаў і гукапераймальнага слоў у маўленні.

Прычыны і віды парушэння марфалагічных нормаў мовы.

Сінтаксічныя нормы літаратурнай мовы. Сінтаксічныя сродкі выразнасці і багацця маўлення. Сістэма сінтаксічных адзінак. Словазлучэнне як сінтаксічная адзінка. Семантыка-сінтаксічныя адносіны паміж кампанентамі словазлучэння і сродкі іх выражэння. Пытанні этнасінтаксісу. Універсальнае і адмысловае ў сінтаксічных мадэлях беларускай мовы (пры супастаўленні з рускай мовай). Падпарадкавальная сінтаксічная сувязь кампанентаў словазлучэння і яе разнавіднасці: дапасаванне (поўнае і няпоўнае), прымыканне (уласнае і іменнае), кіраванне і яго нацыянальныя адметнасці (беспрыназоўнікавае і прыназоўнікавае).

Тэкст як асноўная камунікатыўная адзінка. Аб'ём паняцця “тэкст”. Макратэкст. Мікратэкст (складанае сінтаксічнае цэлае (ССЦ) як мінімальнае адзінка тэксту). Тыпы маўлення як функцыянальна-сэнсавыя разнавіднасці тэксту (апавяданне, апісанне, разважанне). Сродкі актуальнага членення і актуалізацыі тэксту (выказвання): парадак слоў, інтанацыя, лагічны націск, службовыя словы і інш. Схема кампанентаў элементарнага акта камунікацыі: аўтар (адрасант) – тэкст – адрасат. Тэкст (выказванне), сітуацыя і моўца. Устаноўка моўцы (прагматычнае значэнне выказвання). Рэфэрэнцыя моўцы (суаднясенне моўных зваротаў з прадметамі рэчаіснасці, абумоўленае намерамі суб'екта выказвання). Камунікатыўная інтэнцыя (прагматычная функцыя) выказвання (намер, мэта моўцы). Роля кантэксту. Паняцце “прэцэдэнтны феномен” (імёны, назвы, выказванні, тэксты).

Правільнасць ужывання канструкцый спалучэння слоў і канструкцый сказаў. Лагічнасць маўлення. Умовы лагічнасці: парадак слоў у сказе. Паняцце спалучальнасці. Лексіка-сінтаксічная спалучальнасць слоў у беларускай мове. Кантамінацыя. Сінтаксічная сінанімія сучаснай беларускай мовы (прыназоўнікавыя і беспрыназоўнікавыя канструкцыі). Асаблівасці канструкцый з аддзеяслоўнымі назоўнікамі. Нанізванне аднолькавых склонаў. Сінтаксічная сувязь лічэбнікаў з назоўнікамі і займеннікамі. Роля займенніка ў лагічнай і сінтаксічнай арганізацыі тэксту. Сінтаксічная роля дзеепрыметнікаў і дзеепрыслоўяў у сказе. Каардынацыя дзейніка і выказніка. Лагічныя і граматыка-стылістычныя асаблівасці спалучэння аднародных членаў у сказе. Прыназоўнікі і злучнікі пры аднародных членах.

Прычыны парушэння сінтаксічных нормаў мовы. Тыповыя памылкі.

Тэма 5

Стылістыка і культура маўлення

Стылістыка як тэарэтычная база культуры маўлення. Дарэчнасць, выразнасць, багацце, чысціня і сцісласць маўлення.

Арталогія (культура мовы) як навука. Генезіс стылістыкі і арталогіі. Праблема суадносін стылістыкі і прагматыкі. Прагматычны падыход да стылістычных рэсурсаў мовы, функцыянальных стыляў і іх класіфікацыі, да пытанняў арталогіі. Паняцце “красамоўства”. Роды і віды красамоўства. Гісторыя станаўлення і развіцця рытарычнай працы Беларусі. Красамоўства

на Беларусі ў XII – XVII стст. Моўна-стылістычнае багацце твораў Кірылы Тураўскага, Францыска Скарыны, Васіля Цяпінскага, Сымона Буднага, Льва Сапегі і інш. “Практычная рыторыка” Сігізмунда Лаўксіміна (культурна-гістарычнае значэнне і актуальнасць).

Стылістыка. Паняцці “стыль” і “стылістычная якасць (стылявая рыса)”. Стылістычная норма. Галіны сучаснай стылістыкі (функцыянальная стылістыка, стылістыка тэксту, камунікатыўная стылістыка). Стылістычнае члянэнне мовы. Стыль (функцыянальны, маўленчы, індывідуальны); падстылі; маўленчыя жанры. Моўныя асаблівасці і формы (вусная і пісьмовая) рэалізацыі стыляў. Стылёвыя адметнасці тэксту і сказа, стылістычная афарбоўка (канатацыя) слова. Стылістычныя рэсурсы мовы (эпітэты, метафары, параўнанні, перыфразы, фразеалагізмы, парэміі і інш.) як сродкі забеспячэння выразнасці і багацця (разнастайнасці) маўлення. Узаемадзеянне функцыянальных стыляў. Актуальныя працэсы ў сістэме функцыянальных стыляў.

Дарэчнасць кантэкстуальная, стылявая, сітуацыйная, асобна-псіхалагічная. Сцісласць (лаканічнасць) маўлення. Сучасныя тэндэнцыі моўнай эканоміі і збыткоўнасці. Этчны аспект чысціні маўлення. Прычыны тыповых маўленчых і стылістычных памылак і іх класіфікацыя.

Камунікатыўныя якасці гутарковага маўлення (правільнасць, зразумеласць, эмацыйнасць, экспрэсіўнасць, непаўната выказвання, непадрыхтаванасць (адсутнасць папярэдняга адбору моўных сродкаў), аўтаматызм, нязмушанасць маўлення) і моўныя асаблівасці гутарковага стылю (гукавы аспект (інтанацыя) і тэмп маўлення; лексіка, адмысловыя сінтаксічныя канструкцыі і інш.). Функцыянаванне (прыватная, не сацыяльна значная сфера стасункаў), мэта (абмен меркаваннямі), рэалізацыя (пераважае вусная форма; пісьмовая форма: прыватнае ліставанне, цыдулкі, дзённікавыя запісы; від маўлення – маналог), пазамоўныя характарыстыкі (неафіцыйныя стасункі паміж удзельнікамі, непадрыхтаванасць маўлення, дыялог (палілог), непасрэдны ўдзел моўцаў).

Стыль мастацкай літаратуры як крыніца вобразнасці і выразнасці маўлення, эстэтычнага ўздзеяння, узбагачэння літаратурнай мовы.

Навуковы стиль і яго функцыянальна-камунікатыўныя характарыстыкі. Сістэма моўных сродкаў, марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці. Кампазіцыйна-структурная арганізацыя навуковых тэкстаў. Жанры навуковай літаратуры (анатацыя, рэцэнзія, рэзюмэ, рэферат, тэзісы) і іх структурна-семантычны аналіз. Сродкі лагічнай сувязі ў навуковым тэксце. Спосаб выкладання навуковай інфармацыі. Трансфармацыйныя прыёмы кампрэсіі і разгортвання інфармацыі ў навуковых тэкстах.

Паняцці “тэрміналогія”, “тэрмін”, “тэрміналагічная сістэма”. Спецыяльная лексіка. Прафесіяналізмы і наменклатура. Гістарычныя вытокі фарміравання і паходжання беларускай тэрміналогіі. Дзейнасць Навукова-тэрміналагічнай камісіі ў 20-я гады ХХ стагоддзя. Асаблівасці развіцця сучаснай беларускай тэрміналогіі. Інтэрнацыяналізацыя і міжнародная

ўніфікацыя навуковай тэрміналогіі. Праблема дакладнасці словаўжывання ў навуковым стылі.

Пераклад як складаная форма камунікацыі. Віды перакладу. Навуковы тэкст у камунікатыўным аспекце. Культура маўлення і пераклад тэксту. Правілы і спосабы (падстаноўкі і трансфармацыі) перакладу. Лінгвістычныя асаблівасці і праблемы перакладу з блізкароднасных моў. Дакладнасць і лагічнасць маўлення ў перакладах. Безэквівалентная лексіка і спосабы яе перакладу. Выкарыстанне полісемантаў, сінонімаў, паронімаў, амонімаў. Спецыфіка беларускай граматычнай сістэмы і яе трансфармацыя пры перакладзе. Асаблівасці перакладу дзеепрыметнікаў з рускай мовы на беларускую. Стылістыка арыгінальнага і перакладнага тэкстаў. Памылкі, скажэнні, недакладнасці пры перакладзе. Праца са слоўнікамі і іншай дапаможнай літаратурай. Пераклад профільных тэкстаў. Тэхнічныя магчымасці і сродкі камунікацыі. Электронныя перакладнікі. Праблемы “машыннага перакладу”. Стылістычнае рэдагаванне.

Афіцыйна-справавы стыль і яго жанры. Асноўныя адзінкі стасункаў: маўленчая падзея, маўленчая сітуацыя, маўленчае ўзаемадзеянне. Культура афіцыйных вусных і пісьмовых стасункаў. Лексічныя, марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці мовы дакументаў. Моўныя стандарты (клішэ). Асобна-псіхалагічны аспект маўлення падчас афіцыйных стасункаў.

Моўныя асаблівасці публіцыстычнага стылю, яго асноўныя функцыі (функцыя паведамлення (інфарматыўная) і функцыя ўздзеяння), падстылі і жанры. Беларуская рытарычная публіцыстыка XIX – XX стст. Полістылізм як асаблівасць сучаснай публіцыстыкі. Прэцэдэнтныя тэксты і моўная гульня.

Асновы прамоўніцкага майстэрства. Псіхалогія публічнага выступу (прамовы): камунікатыўныя якасці публічнага маўлення, кампазіцыя, слоўнае афармленне і этапы падрыхтоўкі. Тэхніка маўлення.

Нацыянальна-культурная спецыфіка беларускага маўленчага этыкету (этнаграфія стасункаў). Асаблівасці маўленчых паводзін у іншых соцыумах. Культура невербальнай камунікацыі. Мова жэстаў і выразу твару.

Пытанні стылістыкі, культуры мовы і маўлення ў працах беларускіх навукоўцаў (Фёдар Янкоўскі, Мікола Цікоцкі, Алесь Каўрус, Аляксандр Падлужны, Мікалай Абабурка, Арнольд Міхневіч, Рыгор Шкраба, Іван Лепешаў, Павел Сцяцко, Генадзь Цыхун і інш.).

Адказнасць моўнай асобы за культуру маўлення.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ
«БЕЛАРУСКАЯ МОВА І КУЛЬТУРА МАЎЛЕННЯ»
ДЛЯ ДЗЁННАЙ ФОРМЫ АТРЫМАННЯ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ

№ раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Літаратура	Форма кантролю ведаў	
		Лекцыі	Практычныя заняткі	Семінарыя заняткі	Лабараторныя заняткі	Колькасць гадзін КСР			
		3	4	5	6	7	8	9	10
1	2								
1	Беларуская мова як найважнейшы складнік нацыянальнай культуры і самасвядомасці народа: гісторыя і сучаснасць.	2		4				[1, 2, 3]	Апытанне, прэзентацыі, творчыя заданні. Тэст.
2	Моўная норма і камунікатыўны аспект культуры маўлення. Фанетычныя, акцэнталагічныя, арфапічныя і арфаграфічныя асаблівасці беларускай мовы.	2		6				[1, 2, 3, 4]	Апытанне, заданні. Тэст “Нормы мовы: арфапія, акцэнталогія, арфаграфія”.
3	Лексічныя, фразеалагічныя нормы літаратурнай мовы і камунікатыўныя якасці маўлення.	2		6				[1, 2, 3]	Апытанне, індыўідуальныя заданні, пераклад, прэзентацыі. Тэст “Лексіка-фразеалагічныя нормы”.
4	Граматычныя нормы літаратурнай мовы і камунікатыўныя якасці маўлення.	2		8				[1, 2, 3, 4]	Апытанне, заданні, пераклад тэксту. Тэст “Граматычныя нормы: марфалогія і сінтаксіс”.
5	Стылістыка і культура маўлення.	2		10				[1, 2, 3, 4, 5]	Апытанне, прэзентацыі, пераклад. Творчыя практы. Прамовы, эсэ. Тэст “Стылістыка і культура маўлення”.
Усяго гадзін		10	34	34					экзамен

**ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ
«БЕЛАРУСКАЯ МОВА І КУЛЬТУРА МАЎЛЕННЯ»
ДЛЯ ДЗЁННАЙ ФОРМЫ АТРЫМАННЯ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ**

№ раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін						Літаратура	Форма кантролю вель
		Лекцыі	Практычныя заняткі	Семінарска-кізінныя заняткі	Лабараторныя заняткі	Колькасць гадзін КСР	ПЗ (СЗ)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Беларуская мова як найважнейшы складнік нацыянальнай культуры і самасвядомасці народа: гісторыя і сучаснасць.	2		2			2	[1, 2, 3]	Апытанне, прэзентацыі, творчыя заданні. Кантроль № 1 (Тэст “Мова – найважнейшы складнік культуры нацыі”).
2	Моўная норма і камунікатывны аспект культуры маўлення. Фанетычныя, акцэнталагічныя, арфаэпічныя і арфаграфічныя асаблівасці беларускай мовы.	2		4			2	[1, 2, 3, 4]	Апытанне, заданні. Кантроль №2 (Тэст “Нормы мовы: арфаэпія, акцэнталогія, арфаграфія”).
3	Лексічныя, фразеалагічныя нормы літаратурнай мовы і камунікатывныя якасці маўлення.	2		4			2	[1, 2, 3]	Апытанне, індывідуальныя заданні, пераклад, прэзентацыі. Кантроль № 3 (Тэст “Лексіка-фразеалагічныя нормы”).
4	Граматычныя нормы літаратурнай мовы і камунікатывныя якасці маўлення.	2		6			2	[1, 2, 3, 4]	Апытанне, заданні, пераклад тэксту. Кантроль № 4 (Тэст “Граматычныя нормы”).
5	Стылістыка і культура маўлення.	2		6			4	[1, 2, 3, 4, 5]	Апытанне, прэзентацыі. Творчыя праекты. Прамовы, эсэ. Кантроль 5 (пераклад, эсэ); Кантроль № 6 (Тэст “Стылістыка і культура маўлення”).
	Усяго гадзін	10	22	12	22	12	12		экзамен

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Метадычныя парады да арганізацыі самастойнай працы студэнтаў па вучэбнай дысцыпліне «Беларуская мова і культура маўлення»

Важным этапам у авалоданні ведамі па вучэбнай дысцыпліне з'яўляецца самастойная работа студэнтаў. Рэкамендуецца бюджэт часу для самастойнай працы ў сярэднім 1–1,5 гадзіны на двухгадзінныя аўдыторныя заняткі.

Змест і формы самастойнай работы студэнтаў распрацоўваюцца, выбіраюцца і адаптуюцца ў адпаведнасці з мэтамі і задачамі падрыхтоўкі спецыялістаў.

Асноўныя напрамкі самастойнай работы студэнта:

- азнаямленне з вучэбнай праграмай вучэбнай дысцыпліны;
- азнаямленне са спісам рэкамендаванай літаратуры па вучэбнай дысцыпліне, знаходжанне яе ў бібліятэцы і іншых даступных крыніцах, вывучэнне неабходнай літаратуры па тэме;
- падрыхтоўка да семінарскіх заняткаў з выкарыстаннем матэрыялаў ВМК (ЭВМК) «Беларуская мова і культура маўлення», размешчанага ў электроннай бібліятэцы БДЭУ, матэрыялаў на адукацыйнай платформе Moodle (elearning.bseu.by);
- падрыхтоўка да семінарскіх заняткаў па спецыяльна распрацаваных планах з вывучэннем асноўнай і дадатковай літаратуры, іншых крыніц;
- распрацоўка індывідуальных і калектыўных навукова-творчых заданняў і праектаў;
- падрыхтоўка і ўдзел у правядзенні актыўных формаў навучання (дыскусіі і пад.);
- падрыхтоўка да выканання формаў кантролю (тэсты, вусныя апытанні, кантрольныя работы, заданні творча-пошукавага характару і пад.);
- самакантроль шляхам выканання трэніровачных тэстаў і заданняў, змешчаных у ВМК (ЭВМК) па дысцыпліне;
- індывідуальныя кансультацыі з выкладчыкам.

Эфектыўнай формай арганізацыі самастойнай работы студэнтаў з'яўляецца кантраляваная самастойная работа на адукацыйнай платформе Moodle (elearning.bseu.by), якая дазваляе спрактыкавацца ў набытых ведах і навыках, дыягнаставаць іх узровень і належным чынам падрыхтавацца да прамежкавай атэстацыі па дысцыпліне – экзамену.

ЛІТАРАТУРА

Асноўная:

1 Навасельцава, І. І. Сучасная беларуская мова: практыкум / І. І. Навасельцава. – Мінск : БДЭУ, 2018. – 93 с.

2 Сучасная беларуская літаратурная мова: вучэбны дапаможнік для студэнтаў устаноў вышэйшай адукацыі / [Д.В. Дзятко] ; пад рэд. Д.В. Дзятко. – Мінск : Вышэйшая школа, 2017. – 588 с. : іл.

3 Сучасная беларуская мова. Сінтаксіс : вучэбны дапаможнік для студэнтаў устаноў вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці "Беларуская філалогія (па напрамках)" / Т. Р. Рамза ; Беларускі дзярж. ун-т. – Мінск : БДУ, 2020. – 199 с. : іл.

Дадатковая:

4 Беларуская мова і культура маўлення: электронны вучэбна-метадычны комплекс / І. І. Навасельцава. – Мінск : БДЭУ, 2021.

5 Губская, В. М. Беларуская мова для эканамістаў : дапаможнік / В. М. Губская, І. І. Шматкова ; М-ва адукацыі Рэсп. Беларусь, Беларус. дзярж. экан. ун-т. – 2-е выд. стэр. – Мінск : БДЭУ, 2020. – 134, [1] с. : іл.

Слоўнікі:

1 Русско-белорусский учебный словарь экономических терминов / О. Г. Наталевич, М. В. Юнаш, С. В. Огородникова ; Белорусский государственный экономический университет. – 2-е изд. доп. – Минск : БГЭУ, 2017. – 45 с.

2 Тлумачальны слоўнік беларускай літаратурнай мовы : больш за 65 000 слоў / уклад. : І. Л. Капылоў [і інш.] ; пад рэд. І. Л. Капылова. – Мінск : Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі, 2016. – 968 с.

ІНТЭРНЭТ-РЭСУРСЫ

1 belarus.by (афіцыйны сайт Рэспублікі Беларусь)

2 elearning.bseu.by (адукацыйная платформа Moodle)

3 <http://bnkorporus.info/>

4 <http://www.skarnik.by/tsbm/>

5 <http://www.interfax.by/files/> (правілы беларускай арфаграфіі і пунктуацыі)

6 <http://slounik.org/biez/> (Слоўнік беларускай безэквівалентнай лексікі ў рускамоўным дачыненні)

7 <http://www.slounik.org/sanko/> (Малы руска-беларускі слоўнік прыказак, прымавак і фразем)

8 <http://livingheritage.by/>

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ УВА

Назва вучэбнай дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы для змен у змесце вучэбнай праграмы ўстанавы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, на якой распрацаваная вучэбная праграма (з пазначэннем даты і № пратакола)
<p>Асновы тэорыі языка / вобразнае і абстрактнае значэнне</p>	<p>МЭК</p>	<p>нет</p> 	

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЭНЫ
Ў ВУЧЭБНУЮ ПРАГРАМУ ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ
« БЕЛАРУСКАЯ МОВА І КУЛЬТУРА МАЎЛЕННЯ »
на 2021 / 2022 навучальны год

№ п/п	Дапаўненні і змены	Абгрунтаванне
1.	На КСРС (кантраляваную самастойную работу студэнтаў) вылучана 12 гадзін (6 семінарскіх заняткаў)	З мэтай аптымізацыі навучальнага працэсу.

Вучэбная праграма разгледжаная і ўхвалена на пасяджэнні кафедры беларускай і рускай моў (пратакол № 1 ад 31.08.2021 г.).

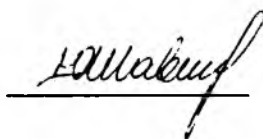
Загадчык кафедры
канд. філал. навук, дацэнт

В. М. Губская

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан факультэта
міжнародных бізнес-камунікацый
канд. экан. навук, дацэнт

Ю. А. Шаўрук

**ДАПАЎНЕННІ І ЗМЭНЫ
Ў ВУЧЭБНУЮ ПРАГРАМУ ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ
«БЕЛАРУСКАЯ МОВА І КУЛЬТУРА МАЎЛЕННЯ»**

на / навучальны год

№ п/п	Дапаўненні і змены	Абгрунтаванне

Вучэбная праграма перагледжаная і ўхваленая на пасяджэнні кафедры
_____ (пратакол № ____ ад _____ 20__ г.)
(назва кафедры)

Загадчык кафедры

_____ (навуковая ступень, навуковае званне)

_____ (подпіс)

_____ (Імя, Імя па бацьку, Прозвішча)

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан факультэта

_____ (навуковая ступень, навуковае званне)

_____ (подпіс)

_____ (Імя, Імя па бацьку, Прозвішча)